

Betreft: **Zienswijze Cascade concept vernieuwde landelijke doelen
Natura 2000-habitattypen en -soorten**

Datum: **28 mei 2025**

Geachte heer/mevrouw

Als branchevereniging van de oppervlakedelfstoffenwinners vertegenwoordigt Cascade meer dan 90% van de productie van de bouwgrondstoffen zand, grind en klei in Nederland. De leden van Cascade leveren niet alleen essentiële grondstoffen voor de bouwsector, maar combineren hun gebiedsontwikkelingsprojecten met andere maatschappelijke functies zoals klimaatadaptatie, waterveiligheid, natuurontwikkeling, recreatie en het bevorderen van biodiversiteit.

Met belangstelling heeft Cascade kennisgenomen van de plannen om extra natuur (enkele duizenden hectares) te realiseren. Oppervlakedelfstoffenwinners ontwikkelen in hun winningsplannen, die eigenlijk altijd een deel vormen van een grotere gebiedsontwikkeling, met grote regelmaat nieuwe natuurgebieden. Delfstoffenwinners leveren met de ontwikkeling van robuuste natuurgebieden een aanzienlijke bijdrage aan de biodiversiteit. Dit is reeds in 2018 onderzocht en vastgesteld door de Wageningen Universiteit en De Vlinderstichting in het onderzoek "[Delfstofwinning en Natuur](#)" (Vliegthart & van der Zee, 2018).

Als nationale branchevereniging onderschrijven wij het belang van natuur, biodiversiteit en zorgvuldig natuurbeheer. Onze leden zijn dagelijks enthousiast bezig om nieuwe natuur en biodiversiteit te realiseren. Wel willen wij onze zorg uitspreken over de mogelijke juridische en economische gevolgen van uitbreiding van natuurgebieden, onafhankelijk of deze gebieden de titel van Natura 2000 krijgen, vanwege de externe werking van nieuwe natuurgebieden.

Hoewel het beoogde natuurareaal formeel geen Natura 2000-status lijkt te krijgen, duidelijkheid hierover is zeer belangrijk, achten wij het reëel dat zich binnen deze natuurgebieden in de toekomst wél beschermde habitats zullen ontwikkelen en beschermde soorten er zich gaan vestigen.

In dat geval kan - de ervaring leert dat - handhaving en regelgeving in lijn met Natura 2000 alsnog van toepassing worden verklaard (Omgevingswet). Daarmee ontstaat een vorm van juridische bescherming die vergelijkbaar is met Natura 2000. Dit heeft potentieel verstrekende gevolgen voor omliggende bedrijvigheid, infrastructuur en gebiedsontwikkeling.

Een specifiek aandachtspunt vormt de situatie van oppervlakedelfstoffenwinners. Gebiedsontwikkeling bij de winning van essentiële grondstoffen zand, grind, klei en andere delfstoffen blijkt in de praktijk vaak waardevolle (pioniers)natuur te herbergen, soms al tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Niet vreemd dat veel huidige Natura 2000-gebieden voormalige winningslocaties van Cascade-leden zijn.

Wij roepen het kabinet op om:

1. Volledige duidelijkheid te bieden over de juridische status van nieuwe natuurgebieden en de mate waarin externe werking van toepassing kan zijn;
2. Inzicht te geven in de verwachte ecologische ontwikkeling van deze gebieden en de bijbehorende juridische consequenties;
3. Een brede maatschappelijke kosten-baten analyse op te stellen, met daarin expliciet aandacht voor de gevolgen voor delfstoffenwinning, bouw, landbouw en andere economische sectoren;
4. Structureel overleg te organiseren met het bedrijfsleven en andere betrokken partijen, zodat natuurdoelen in balans worden gebracht met ruimtelijk-economische belangen.

Daarnaast willen we het belang onderstrepen van realistische keuzes binnen gebiedsontwikkeling. Daar waar noodzakelijk economische activiteiten plaatsvinden – zoals de winning van oppervlakedelfstoffen- is het onverstandig om tegelijkertijd te sturen op de aanleg van zeer stikstofgevoelige natuurtypen zoals blauwgrasland. Dergelijke keuzes vergroten de kans op juridische conflicten en vertragen de voortgang onnodig. Wij pleiten ervoor om per gebied zorgvuldig te beoordelen welke natuurdoeltypen haalbaar en uitvoerbaar zijn, met oog voor zowel ecologie als economie. Alleen zo kunnen we tot evenwichtige oplossingen komen die op draagvlak kunnen rekenen. De discussie wordt nu vaak erg eenzijdig gevoerd: alleen bescherming natuur, terwijl projecten in het kader van bouwgrondstoffenwinning ook natuurherstel faciliteren.

Cascade is graag bereid expertise en ervaring in te brengen en bij te dragen aan overleg. Nauwe samenspraak met de sector bij beleidsaanpassingen is ons inziens van groot belang. Ervaring leert dat we met goede afstemming vertraging kunnen voorkomen en tegelijkertijd kunnen zorgen voor zekerheid en uitvoerbare regelingen. Te vaak hebben we gezien wat er gebeurt als die afstemming ontbreekt: vertraging, onzekerheid en daardoor geen projecten als gevolg van onuitvoerbare regelingen.

Cascade verzoekt dan ook dringend om overleg over vernieuwde landelijke doelen Natura 2000-habitattypen en -soorten alvorens deze worden vastgesteld.

Met vriendelijke groet,

Cascade
Vereniging van oppervlakedelfstoffenwinners

